

PEDAGOGINEN SUUNNITELMA

Saimaan ammattiopisto Sampo

Sisältö

1. Johdanto	2
2. Rajattoman oppimisen Sampo	3
3. Roolit pedagogiikan toteuttamisessa ja johtamisessa.....	4
4. Oppimisteoriat lyhyesti	5
5. Tiimi-, verkko- ja simulaatio-oppiminen sekä teknologiat.....	6
Tiimioppiminen	6
Verkko-oppiminen	7
Moodle verkko-oppimisympäristö	7
Digipedagoginen koulutus ja digiopet	8
Simulaatio-oppiminen.....	8
VR-teknologia.....	9
AR-teknologia.....	9
6. Oppimisympäristöt	9
7. Yrityssampo	10
8. Työelämässä oppiminen, verkostoituminen työelämän kanssa	11
9. Työpaikkaohjaajakoulutus Samossa	12
10. Tulevaisuuden pedagogisia kehittämistavoitteita Samossa	12
11. LÄHTEET.....	13

1. Johdanto

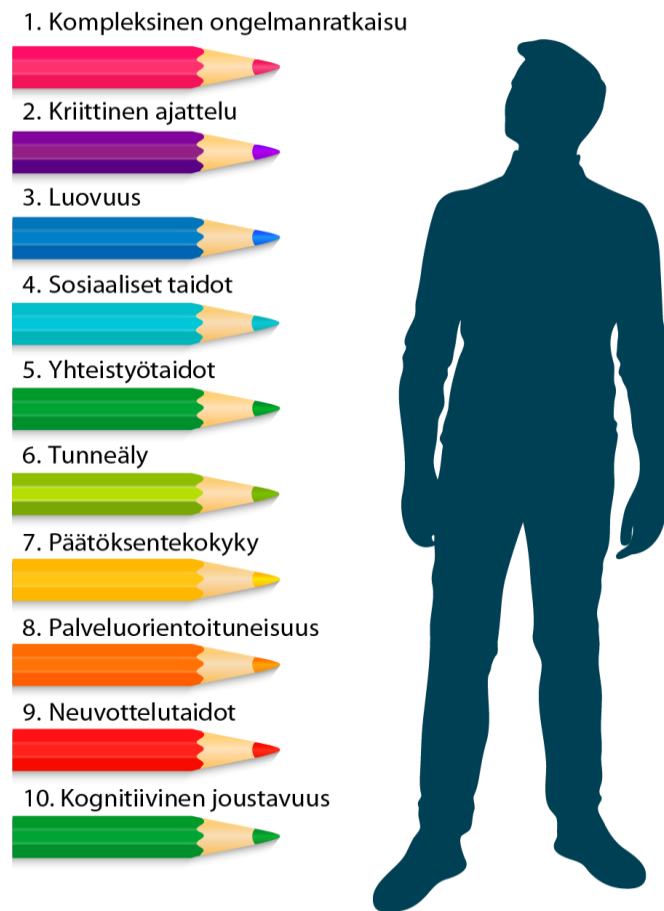
Työelämän murroksen haasteet, digitalisaatio ja uudet oppimisympäristöt haastavat oppimisen pedagogiikkaa. On arvioitu, että vuonna 2030 ammateista jopa 85 % on sellaisia, joita ei ole vielä keksitty. Samalla kun työ muuttuu, muuttuvat myös muun muassa työntekemisen tavat, sisällöt, organisointi, toimeentulo, merkityksellisyys sekä kiinnittyminen yhteiskuntaan. Pedagogiikka nousee entistä suurempaan rooliin opettajien, erityisopettajien ja opinto-ohjaajien työssä erilaisten oppijoiden oppimisessa ja ohjauksessa tulevaan työelämään. Tässä Sampon pedagogisessa suunnitelmassa on katsaus tämän hetken Sampon pedagogisiin painotuksiin ja tulevaisuuden tavoitteisiin. Suunnitelma on tarkoitettu Sampon henkilöstölle, opiskelijoille ja sidosryhmille. Suunnitelma on erityisesti suuntaa antava työkalu opettajalle ja ohjaushenkilöstölle minkä pohjalta rakentaa omaa opettamisen, oppimisen ja ohjauksen pedagogiikkaa.

Ammatillisen koulutuksen tavoitteena on kehittää opiskelijan ammatillista osaamista sekä kasvua sivistyneeksi ihmiseksi ja yhteiskunnan jäseneksi. Ammatillisen koulutuksen tulee vastata työelämän osaamistarpeisiin ja myös kehittää osaltaan työelämää, edistää yrittäjyyttä sekä tukee elinikäistä oppimista. Lisäksi ammatillisen koulutuksen tavoitteena on, että opiskelija sijoittuu koulutuksen jälkeen joko työelämään tai jatko-opintoihin.

Erilaisten ennusteiden mukaan automatisoitavissa olevat työt tullaan korvaamaan roboteilla ja automaatiolla. Teknologia korvaa rutiinitehtäviä eli suorittava työ vähenee. Tehtävät, joissa vaaditaan asiantuntijuutta tulevat lisääntymään. Eri aloilla on suuria eroja osaamisvaatimuksissa; digitaalisuuden ja automaation ennakoitaan muuttavan eniten logistiikan ja liikenteen aloja sekä sosiaali-, terveys- ja hyvinvointialoja. Työpaikkojen määrän ennustetaan kasvavan valmistavassa teollisuudessa, maa- ja vesirakentamisessa, kiinteistöalalla, terveyspalveluissa ja henkilökohtaisissa palveluissa sekä liike-elämän palveluissa.

Mitä tulevaisuuden taitojen ennakoiminen tarkoittaa oppimisen ja nuorten osaajien näkökulmasta? Sitä, että tulevaisuuden työelämä edellyttää uudenlaista ajattelua, jotta uutta työtä syntyy. Samalla korostuu maailman kehittyminen yhä kompleksisempaan suuntaan, ja sitä ratkomaan tarvitaan kompleksiseen ajatteluun kykeneviä yksilöitä ja tiimejä. Tulevaisuuden taidoissa korostuu erilaiset yhteistyötaidot - joidenkin analyysien mukaan yksin tehtävä työ vähenee merkittävästi. Aidosti kompleksinen työ vaatii ympärilleen monialaisen ja monipuolisen tiimin – kompleksinen haaste edellyttää myös monipuolisen ratkaisun, ja tähän ei tekoäly ainakaan vielä pysty.

Top-10-taidot tulevaisuuden työelämässä (WEF = World Economic Forum)

2. Rajattoman oppimisen Sampo

Sampon visiona on *rajattoman oppimisen Sampo*. Sampon strategisia tavoitteita oppimiseen liittyen ovat: oppiminen on yhteisöllistä, toiminnallista, työelämälähtöistä ja opiskelijalähtöistä. Oppiminen on elinikäistä eli jatkuvaa oppimista. Oppiminen on opiskelijan aktiivista ja tavoitteellista toimintaa, jota oppilaitoksen henkilökunta ohjaa ja tukee monipuolisilla pedagogisilla ratkaisuilla.

Samossa oppimiskäsitys pohjautuu näkemykseen opiskelijasta aktiivisena toimijana. Opiskelijat oppivat tekemällä, kokeilemalla, testaamalla, näkemällä, kuulemalla ja tutkien. Oppiminen on kokonaisvaltaista ja sitä tapahtuu niin oppilaitoksessa lähitunneilla, työelämässä oppien, tiimioppimalla, verkkotehtäviä tekemällä, lukemalla sekä havainnoidessa vertaisiaan. Oppiminen suunnitellaan yksilöllisesti; jokaisen opiskelijan kanssa laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS). Henkilökohtaistamisessa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen selvitetään. Sen pohjalta suunnitellaan, millaista osaamista opiskelija tarvitsee sekä miten osaamista hankitaan. Myös mahdollisten tukitoimien tarve selvitetään. Koulutuksessa keskitytään puuttuvan osaamisen hankkimiseen.

Saimaan ammattiopisto Sampon tavoitteena on, että jokainen opiskelija kokee kuuluvansa oppimisyhteisöön. Oppimista edistää turvallinen, positiivinen ja kannustava toimintakulttuuri, jossa opiskelija voi kokeilla, oivaltaa ja innostua oppimisesta yhdessä muiden kanssa. Yksilöllinen oppimispolku ei tarkoita siis oppimista yksin. Ammatillinen koulutus muuttuu ja kehittyy jatkuvasti yhteiskunnan ja työelämän muutosten mukana. Myös oppimista edistävien ratkaisujen kehittäminen on jatkuva prosessi.

3. Roolit pedagogiikan toteuttamisessa ja johtamisessa

OPH:n aineistoa eri alojen kasvavista osaamistarpeista vuoteen 2035. Tulossa on myös osaamiskortit alakohtaisista substanssivaatimuksista.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/osaamiskortit_verkkoversio_1.pdf

4. Oppimisteoriat lyhyesti

- **Behaviorismi**
Oppimistilanne suunnitellaan etukäteen mahdollisimman täsmällisesti. Opettaja määrittelee tiedot, jotka opiskelijan tulisi oppia ja tavoitteen johon opiskelijan tulee pyrkiä, opettajakeskeistä, opiskelijan rooli passiivinen.
- **Kognitivismi**
Oppiminen nähdään tiedon prosessointina, oppija on tiedon aktiivinen käsittelijä.
- **Humanismi**
Oppiminen perustuu oppijan kokemuksiin eli itsereflektioon eli kykyyn arvioida omia kokemuksiaan ja omaa oppimistaan uuden oppimisen pohjaksi.
- **Konstruktivismi**
Tieto ei siirry, vaan oppija rakentaa eli konstruoi sen itse uudelleen. Tähän vaikuttavat aikaisemmat kokemukset ja tilanne.
- **Sosiaalinen/tilanne**
Mallioppiminen, käyttäytyminen muuttuu mallilta saatujen sosiaalisten vaikutteiden tai niiden palkitsevuuden ansiosta.
- **Kokemuksellinen**
Oppiminen nähdään kehämäisinä sykleinä, oppimistapahtuma on jatkuvasti kehittyvä ja syvenevä prosessi.
- **Integratiivinen**
Erilaisten asiantuntijuuden elementtien yhdistämisestä oppimisen ja työskentelyn aikana esim. käytännön harjoitusten ja teoreettisen tiedon soveltaminen käytäntöön.

Tällä hetkellä valtakunnallisesti pinnalla ovat ilmiöoppiminen ja positiivinen pedagogiikka.

Ilmiöpohjaisessa oppimisessa on lähtökohtana kokonaisvaltaiset, todellisen maailman ilmiöt. Tietoja ja taitoja opetellaan oppiainerajat ylittäen. Ilmiöpohjainen oppiminen on prosessi, jossa rakennetaan yhdessä ymmärrystä tarkastelun kohteena olevasta ilmiöstä, opiskeltavista käsitteistä sekä tavoiteltavista taidoista.

Positiivinen pedagogiikka on koko koulun yhteinen asia, jossa korostuu hyväksyvä ja myönteinen ilmapiiri.

Positiivinen pedagogiikka perustuu luontevahvuuksien ja myönteisten tunteiden tunnistamiseen ja hyödyntämiseen.

Samossa ei ole sovittu, että painottuisimme vain jonkun tietyn oppimisteorian tai oppimiskäsityksen taakse. Tähän perusteluna on se, että oppijat sekä oppimista ohjaavat henkilöt ovat hyvin erilaisia. Tärkeintä on oppiminen ei niinkään menetelmä. Pedagogiikan tulisi aina tukea oppijan aktiivista roolia oman oppimisprosessin suunnittelussa ja oppimisen edistymisen seurannassa. Opettajan tehtävänä on kannustaa, tukea ja ohjata opiskelijaa sekä ryhmää löytämään omia vahvuuksia.

5. Tiimi-, verkko- ja simulaatio-oppiminen sekä teknologiat

Eniten Samossa ovat painottuneet tiimioppiminen, verkko-oppiminen ja simulaatio-oppiminen.

Tiimioppiminen

Kesään 2020 mennessä Samossa on 180 henkilöä (opetushenkilöstö + muu henkilöstö) käynyt tiimioppimisen startti -koulutuksen. Tiimimestarikoulutukseen tai ihmevalmentajakoulutukseen on osallistunut 10 henkilöä. Myös muuta tiimivalmennusta on toteutettu Samossa. Lopputuloksena noin 50 % Sampon henkilöstöstä on saanut tiimikoulutusta.

Tiimioppiminen on yhteistoiminnallinen, vuorovaikutuksellinen ja vastuullinen oppimismetodi, jossa kaikki tiimin jäsenet vaikuttavat oppimiseen. Jokaisella tiimin jäsenellä on vastuu omasta ja yhteisestä oppimisesta. Tiimioppiminen muistuttaa työelämän toimintatapaa, koska yhä useammassa työtehtävässä tarvitaan yhteistyö-, johtamis- ja vuorovaikutustaitoja.

Tiimioppimisessa vastuu oppimisesta on jokaisella tiimin jäsenellä, opettajan siirtyessä oppimisen mahdollistajaksi/tukijaksi toimien tiimin valmentajana.

Miksi halutaan tiimioppimista?

Tiimioppimisessa ohjaava opettajuus tulee osaksi oppilaitoksen toimintatapaa. Opettajien tulee kunnioittaa opiskelijoiden vahvuuksia ja osaamista. Tiimioppiminen menetelmänä tukee opiskelijoiden motivaatiota, koska he saavat itse ajatella ja asettaa tavoitteita. Tiimioppiminen opettaa vastuunkantamista, sosiaalisia taitoja ja sitouttaa opiskelijoita yhdessä tekemiseen.

Tiimioppiminen tukee elinikäisen avainoppimisen taitoja ja tulevaisuuden työelämän taitoja. Tiimityö on suosittu ja tuloksellinen työn tekemisen tapa työelämässä. Tiimioppimisen menetelmä kannustaa yrittäjämäiseen ajatteluun ja omaan aktiivisuuteen, mikä on työllistymisen edellytys tänä päivänä. Työelämä tarvitsee tällaisia itseohjautuvia työntekijöitä, joilla on jo valmiuksia tiimityöhön.

Tiimioppimista Samossa on käytäntöön eniten sovellettu sosiaali- ja terveysalalla, sisustus- ja muotialalla, puualalla ja yhteisissä aineissa. Sosiaali- ja terveysalalla siirrytään kokonaan tiimioppimiseen kaikissa ryhmissä vuonna 2020.

Palautetta Sampon opiskelijoilta ja opettajilta tiimioppimisesta lähihoitajakoulutuksessa:

- on ollut opettavaista, kun on annettu vastuuta
- oppii työskentelemään erilaisten ihmisten kanssa
- erilainen opiskelu motivoi keskittymään
- oppiminen on ollut tehokasta
- oppii asiat paremmin, kun joutuu perehtymään niihin itse
- joillekin tiimioppiminen on ollut haastavampaa kuin yksin tekeminen
- yhteishenki on parantunut
- työrauha on ollut hyvä
- tiimiopettajuudesta on saanut tukea ja se on lisännyt työhyvinvointia

Verkko-oppiminen

Verkossa tapahtuva oppiminen on monimuotoista ja monikanavaista. Tietoverkkoa käytetään arjessa uusien asioiden omaksumiseen ja siitä on tullut luonteva työkalu tiedon hankintaan. Verkossa voi opiskella perinteisesti lukemalla, mutta myös mallioppimalla erilaisten videoiden avulla. Verkko-oppimisympäristöt ja digipedagogiset ratkaisut ovat mahdollistaneet myös opetuksen siirtämistä osin verkkoon, jolloin opetuksen aika- ja paikkasidonnaisuus ovat vähentyneet. Verkko-oppiminen on tapa opiskella, joka soveltuu erilaisille oppijoille eri tavoin.

Verkko-opetusta voidaan jaotella esimerkiksi seuraavasti:

- Verkko lähiopetuksen tukena: Lähiopetus, jossa käytetään verkko-oppimisympäristöjä
- Monimuoto-opetus verkossa: Lähiopetusta ja verkossa tapahtuvaa itsenäistä opiskelua
- Itseopiskelu verkossa: Verkossa tapahtuvaa itsenäistä opiskelua

Samossa käytetään kaikkia em. verkko-opetuksen muotoja.

Moodle verkko-oppimisympäristö

Sampon pääasiallinen verkko-oppimisalusta on Moodle. Palvelu on saatavilla kaikille Sampon opiskelijoille ja henkilökunnan jäsenille. Samossa käytettävä Moodle on muokattu ammatillisen koulutuksen tarpeisiin lisäämällä alustaan lisäosia, joilla saadaan alustalle uusia tehtävä- ja aineistotyyppisiä. Lisäksi käytössä on Sampon visuaaliseen ilmeeseen muokattu ulkoasu.

Samponilla on käytössä kolme erilaista Moodle-alustaa:

1. Pääasiallinen Moodle-alusta
2. Moodle Pro, voidaan tehdä tunnuksia Sampon ulkopuolisille käyttäjille (mm. työelämän edustajat)
3. Moodle Avoin, voidaan tarjota avoimia verkko-opintoja ilman tarvetta Sampon antamille verkkotunnuksille.

Moodle-alustojen teknisestä ylläpidosta vastaa IT-palvelut. Alustojen sisällä ylläpidosta vastaa Moodle-tiimi, johon kuuluu kaksi opettajaa ja Moodlen pääkäyttäjä. Moodle-tiimi vastaa alustojen tukipyyntöihin ja selvittää mahdolliset ongelmat käyttäjien kanssa.

Sampon pääasiallisella Moodle-alustalla on noin 150 käytössä olevaa verkkokurssia, Moodle Pro -alustalla on noin 40 verkkokurssia ja Moodle Avoin alustalla noin 15 verkkokurssia. Verkkokurssit ovat pääasiassa Sampon opettajien toteuttamia. Sampon kaikista pakollisista yhteisten tutkinnonosien osa-alueista on tehty yhteiset verkkokurssit.

Digipedagoginen koulutus ja digiopet

Samossa on järjestetty Moodle-koulutuksen lisäksi erilaisia hanke- ja teemapäiviä sekä työpajoja digipedagogisten ratkaisujen käytöstä.

Syksystä 2019 jokaiselle koulutuslalle on nimetty digiope, joka toimii Moodle verkko-oppimisympäristön ja Wilman vastuuhenkilönä alallaan sekä ohjaa toisia opettajia näiden ympäristöjen käytössä. Tällä hetkellä Samossa on 24 digiopea.

Videoiden hyödyntäminen opetuksessa: Materiaalityyppi verkko-opetuksessa. Videoiden tuottaminen voi olla myös opetusmenetelmä ja osallistaa opiskelijoita videoiden tekemiseen.

Simulaatio-oppiminen

Simulaatio-oppimisympäristö on turvallinen ja toiminnallinen paikka harjoitella vuorovaikutustaitoja, asiakaspalvelua, päätöksentekoa, ongelmanratkaisua, neuvottelutaitoja, kriittistä ajattelua ja luovuutta sekä palautteen antamista ja vastaanottamista sekä myös alan substanssiosaamista. Näitä taitoja tarvitaan joka alalla tulevaisuudessa.

Simulaatio-oppiminen on toiminnallista ja tavoitteellista. Simulaatio-oppimisympäristö on työelämää vastaava ja turvallinen paikka oppia. Simulaatio-opetuksessa hyödynnetään tiimioppimista ja positiivista pedagogiikkaa.

Simulaatio-oppimisessa opiskelija oppii ottamaan vastuuta, tekemään päätöksiä, ratkomaan ongelmia, neuvottelemaan, ajattelemaan kriittisesti ja luovasti sekä toimimaan tiimissä. Opiskelija oppii myös antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Simulaatio-oppimisessa oma osaaminen tulee näkyväksi. Simulaatio-oppimisessä on kaikki aistit käytössä: näkö, kuulo, tunto ja kosketus.

Esimerkkejä:

- Sosiaali- ja terveysala:
Sosiaali- ja terveysalalla on simulaatioluokat Lappeenrannassa ja Imatralla. Simulaatioluokissa on laitteet simulaatio-opetusta kuvaamaan ja ohjaamaan. Käytössä on myös hoitonukkeja, joihin voi ohjelmoida erilaisia sydän- ja hengityssäänä yms. elimistön toimintaa kuvaavia asioita. Kaikki sote-alan opettajat ovat käyneet kolmen päivän kestävästä simulaatio-ohjaajakoulutuksen. Yhdellä opettajalla on ohjaajien ohjaajakoulutus.
- Logistiikka ala:
Liikenneopetukseen on simulaattori, jota voidaan käyttää ratakoulutuksessa, pimeäkoulutuksessa ja raskaan kaluston harjoittelussa.
- Metsäala:
Metsäalalla on viisi simulaattoria metsäkoneen käytön harjoitteluun (ajokone ja hakkuukoneohjelmat). Simulaattorit ovat omassa opetustilassa, ja laitteisiin kuuluvat pöydät ja hallintalaitteet. Simulaattorit ovat kovassa käytössä ja niitä käytetään paljon alkuvaiheen oppimisessa ennen kuin mennään oikeisiin koneisiin.
- Maanrakennusala:
Simulaattori, jossa on seuraavia laitteita ja harjoituksia jokaiselle: kaivinkone (pyörä- ja tela-

alustainen), pyöräkuormaaja, traktori, tiehöylä, dumperi, pusku- ja traktori ja torninosturi. Jokaiselle on siis valmiit tehtävät ja opiskelijat harjoittelevat koneen toimintoja esimerkiksi joy-stickien käyttämistä jne. simulaattorilla. Lisäksi simulaattorissa on liikkuva-alusta ja 3D-lasit. Maarakentajat käyttävät opetuksessa ja Saimia käy tutustumassa.

- Prosessi-, sähkö- ja automaatioala:
Esim. vesiprosessi-simulaatio, sähkö- ja automaatioalalla käytetään muitakin erilaisia simulaatioita
- Autoala:
Simulaatiotila, jossa autolle tehtäviä toimenpiteitä voidaan visualisoida koko ryhmälle.

VR-teknologia

Virtual Reality (VR) eli virtuaalitodellisuus oppimisympäristönä perustuu tietokoneella toteutettuun simulaatioon, joka tuottaa aistimuksia todellista ympäristöä vastaavasti. Useimmat VR-ympäristöt pohjautuvat visuaalisuuteen ja niissä käytetään VR-laseja, jotka tuottavat silmille kolmeulotteisen kuvan esimerkiksi 3d-mallinnetusta aidosta työympäristöstä. Näin toteutetut oppimisympäristöt voivat sisältää erilaisia toiminnallisuuksia tai harjoitteita, joita voidaan arvioida. Esimerkkinä tällaisesta ympäristöstä on esimerkiksi Sampon metsäalan metsäkonesimulaattorit.

AR-teknologia

Augmented reality (AR) eli lisätty todellisuus on teknologia, jolla voidaan tuottaa tietokonegrafiikkaa todelliseen ympäristöön. Tämä tapahtuu tarkastelemalla todellista ympäristöä AR-lasien tai mobiililaitteen kameran läpi. Opetuksessa AR-teknologiaa voidaan hyödyntää esimerkiksi tarkastelemalla 3d-mallinnettuja työvälineitä tai vaikkapa ihmisen sisäelimiä ympäristössä, jossa vastaavaa ei muuten pysty toteuttamaan. Näin voidaan lisätä elementtejä todellisesta työympäristöstä luokkahuoneeseen tai vastaavasti yhdistää teoriaa työympäristöön. AR-ympäristöjä kokeillaan Sampoissa kehittämishankkeiden avulla.

6. Oppimisympäristöt

Sampoissa on monipuolisia oppimisympäristöjä ja niitä kehitetään jatkuvasti. Fyysisten luokkaympäristöjen, erilaisten työsalien, harjoitusravintoloiden ja kahviloiden lisäksi on mm. tiimityötiloja, Sampopajat ja SampoMobiili. Sampopajassa saa pedagogista tukea opintoihin ja tehtävien tekemiseen lähinnä yhteisissä aineissa. SampoMobiili on Saimaan ammattiopisto Sampon liikkuva oppimisympäristö.

Oppimisympäristöjen suunnittelussa ei ole kysymys pelkästään rakennusten seinistä, vaan koko koulun toimintakulttuuri vaikuttaa kokonaisuuteen. Tilojen suunnittelussa on läsnä fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen ympäristö. Opetussuunnitelmat, pedagogiikka ja digitalisaatio tulisi ottaa entistä paremmin huomioon jo suunnitteluvaiheessa. Henkilöstö, sidosryhmät ja opiskelijat tulisi olla mukana tilojen suunnittelussa koko prosessin ajan.

Koulussa tarvitaan erityyppisiä alueita: kohtaamisen alueita, tekemisen alueita ja keskittymisen alueita.

Uudenlaisen koulun tunnusmerkkejä:

- tiloilta muunneltava
- tunnelmaltaan avoin

- vaihtoehtoisia paikkoja
- käyttäjän luovuuden mahdollistava
- yhteisöllisyyttä edistävä
- innostava
- turvallisuutta vahvistava

Kun puhutaan avoimesta oppimisympäristöstä, niin se tarkoittaa sitä, että opiskelijasta tulee aktiivinen oppija, ei vain mekaanisen oppimateriaalin kuluttaja. Avoimessa oppimisympäristössä tiimityö ja yhteisopettajuus ovat keskeistä. Myös opiskelijoita voidaan ryhmitellä joustavasti eri kokoonpanoihin. Oppimistilat ovat muunneltavia ja monitarkoituksellisia. Opiskelijat voivat valita ja järjestellä kalusteita tilanteen mukaan. Teknologialla on hyvin keskeinen rooli oppimisen tukena.

Samossa on palkattu määräaikainen rakentamisen projektipäällikkö, joka kartoittaa asiantuntijatyöryhmien kanssa tilatarpeita Samossa Imatralla ja Lappeenrannassa. Osana kartoitusta tehdään vierailuja muualle erilaisiin jo toteutettuihin oppimisympäristöihin. Projektipäällikön tehtävänä on viedä Sampon toimitilastrategian mukaiset toimenpiteet käytäntöön Imatran (Koulukatu 5) ja Lappeenrannan (Pohjolankatu 12) rakentamisprojekteissa.

Kuva: SampoMobiili

7. Yrityssampo

YritysSamossa opiskelija oppii tiimeissä työelämälähtöistä ja yrittäjämäistä toimintaa, yrityksen pyörittämistä käytännössä ja itseohjautuvuutta. Kaikista ei tule eikä tarvitse tulla yrittäjiä, mutta työelämässä arvostetaan tällaista tapaa oppia.

Opiskelijalla on mahdollisuus valita omien tavoitteidensa ja tilanteensa mukaan työelämäprojekteja erilaisissa oppimisympäristöissä, esim. liikkuvassa SampoMobiilissa, Pop Up Factory -ympäristössä liike-elämän keskellä, yhdessä muiden oppijoiden kanssa omistamassaan osuuskunnassa tai NY-yrityksessä, työpaikalla tai oppilaitoksen oman alan työelämää muistuttavassa ympäristössä.

NY-yritys on lukuvuoden kestävä nuorten harjoitusyritys, joka toimii liiketaloudellisin perustein. NY-yritykset ovat osa Euroopan tasoista Vuosi Yrittäjänä -ohjelmaa, jota Suomessa kehittää

Nuoret Yrittäjät ry. Samossa perustetaan noin 20 NY-yritystä vuosittain eri aloille: esim. sisustus- ja muotiala, sosiaali- ja terveysala, tieto- ja viestintäteknikka, liiketalous, hius- ja kauneusala.

Sekä osuuskunnat että NY-yritykset ovat osa kunkin koulutusalan opetusohjelmaa. Koulutusalat päättävät, miten osuuskunnat ja NY-yritykset liitetään opetussuunnitelmiin.

Saimaan ammattiopisto Sampon eri alojen opiskelijat voivat perustaa **osuuskuntia** oppiakseen yrittäjyyttä ja sen käytäntöjä. Opiskelijat ovat itse vastuussa osuuskuntansa toiminnasta ja oppivat käytännön kautta yritystoimintaan liittyviä rutiineja ja riskien hallintaa. Toimeksiantoihin liittyvät velvoitteet, kuten työnantajamaksut, laskutus ja sopimukset hoidetaan oman osuuskunnan kautta.

Sisustus ja muotialalla on kolme osuuskuntaa, josta yksi (Osuuskunta Vuoksen Taitajat) toimii jo itsenäisesti. Tällä hetkellä toimii Osuuskunta Pitsikka ja Osuuskunta MiunKoti, joka on yhteinen pintakäsittelyalan opiskelijoiden kanssa.

Puualalla toimii Woodstudio osuuskunta ja metsäalalla Metsäpalvelu Mehtäläiset Osk.

SampoMobiili – liikkuva oppimisympäristö

SampoMobiiliin avulla opiskelijamme voivat tarjota erilaisia palveluja (mm. IT-tukea, verenpainemittausta, ravintoneuvontaa, jumppaohjeistusta) kaupunkien ulkopuolelle sellaisiin paikkoihin joissa ei ole palveluja saatavilla. Maaseudun väestö saa palveluja, opiskelijat oppivat maaseudulla asuvien ihmisten kohtaamista, ja palvelujen tuottamista liikkuvassa ympäristössä.

8. Työelämässä oppiminen, verkostoituminen työelämän kanssa

Työelämässä oppimisessa tärkeitä elementtejä ovat yhteistyö, autenttisuus ja pedagoginen osaaminen. Oppimista tukee toiminta aidoissa työympäristöissä ja yhteistoiminta työpaikan ammattilaisten kanssa. Osaamisperusteisuus on opiskelijan asettamista työssäoppimisen keskiöön. Opettaja toimii oppimisen moderaattorina opiskelijan ja työpaikkaohjaajan välillä. Opettajalla on pedagoginen päävastuu opiskelijan työssäoppimisesta, mutta työpaikkaohjaajan pedagogista kehittämistä myös tarvitaan.

Kaikkiin ammatillisiin tutkintoihin (perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinto) kuuluu työelämässä oppimista. Työelämässä oppimista toteutetaan yhteistyössä, jossa mukana ovat opettaja, opiskelija, työpaikkaohjaaja ja koko työyhteisö. Oppimisen järjestämisessä hyödynnetään eri osapuolien vahvuuksia. Työpaikkaohjaajan vastuulla on opiskelijan oppimisen ohjaaminen työpaikan toimintoihin ja ammatin hallintaan. Opettajien pedagogista osaamista käytetään puolestaan suunnitteluun, oppimisprosessin ohjaamiseen ja arviointiin liittyvissä kysymyksissä. Työelämässä oppimisen muistilistat, työpaikkaohjaajan perehdytyksen tarkistuslista ja osaamisen arviointioppaat ohjaavat työelämässä toimimisen prosessia.

Työelämässä oppimisen prosessi on osa Saimaan ammattiopiston ydinprosesseja. Tavoitteelliset työelämässä oppimisen jaksot - osana henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmaa HOKSia - tukevat opiskelijan kiinnittymistä työelämään ja yhteiskuntaan ja yhdistävät opiskelijan oppiman käytännön ja teorian osaamiseksi tulevaisuutta varten.

Opiskelija voi hankkia tutkinnon tai tutkinnon osan suorittamiseen tarvittavan osaamisen joko kokonaan oppisopimukseen tai koulutussopimukseen perustuen tai yhdistellen näitä joustavasti. Molemmissa malleissa varmistetaan, että työpaikalta löytyvät opiskelua vastaavat työtehtävät, riittävästi toimintaa, tarpeelliset tuotantovälineet sekä osaavaa henkilöstöä ohjaukseen. Opettajalla on pedagogista vastuuta siitä, että opiskelijalla on riittävä osaamista ennen työssäoppimisjaksoa.

Työelämässä oppiminen (koulutus- ja oppisopimusyhteistyö) tarjoaa työelämälle monia mahdollisuuksia. Työpaikat voivat varmistaa ajantasaisen osaamisen, osaavan henkilöstön saatavuuden, sekä vastata nopeisiin osaamisen kehittämistarpeisiin.

Jotta ammatillinen koulutus pysyy sekä työelämän, että toimintaympäristöjen kehittymisen tahdissa, edellyttää se Sampon henkilöstöltä halua kehittyä ja oppia muutoksen mukana. Työpaikalla tapahtuvan oppimisen ohjaamisessa uuden teknologian hyödyntämistä lisätään. Teemme tiivistä työelämäyhteistyötä esim. Open Day ja Open Partner -toimintamenetelmiä hyödyntäen ja tavoitteena on vastavuoroinen kumppanuus työelämän kanssa.

9. Työpaikkaohjaajakoulutus Saimossa

Saimaan ammattiopisto Sampo kouluttaa työelämän edustajia, jotka toimivat ammatillisen koulutuksen työpaikkaohjaajina ja osaamisen arvioijina näytöissä tai ovat kiinnostuneet kehittämään omalla työpaikalla tapahtuvaa oppimista. Työpaikkaohjaajakoulutukset ovat maksuttomia ja niistä on tarjolla erilaisia toteutusvaihtoehtoja. Saimaan ammattiopisto Sampo tarjoaa eri koulutusaloille kohdennettuja sekä kaikille aloille avoimia työpaikkaohjaajakoulutuksia. Yleisimmin toteutettu yhden päivän koulutuskokonaisuus voidaan tiivistää tai jakaa tarvittaessa pienempiin kokonaisuuksiin. Koulutuksia suunniteltaessa yhteistyö koulutusalojen opettajien kanssa on ensiarvoisen tärkeää, jotta koulutuksen sisältö palvelisi eri alojen ominaispiirteitä. Yritysten kanssa voidaan myös räätälöidä juuri heidän tarpeisiinsa sopiva koulutus. Työpaikkaohjaajakoulutukset toteutetaan pääosin Saimaan ammattiopisto Saimossa mutta myös yritysten omissa toimitiloissa.

Koulutusmateriaali pohjautuu vahvasti [Ohjaan.fi -sivustoon](#), jonka sisältö ja materiaalit palvelevat koko ammatillista koulutusta ja ne ovat nimenomaan tarkoitettu tukemaan työpaikalla tapahtuvaa oppimista ja ohjaamista. Parasta osaamista -hankkeen tuottamien muistilistojen ja osaamisen arviointioppaiden avulla uudistetaan ja kehitetään yhtenäisiä työ- ja toimintatapoja oppilaitoksen ja työelämän kanssa. Tavoitteena on varmistaa uuden ammatillisen koulutuksen taustalla olevan lain mukainen, valtakunnallisesti yhdenmukainen ja laadukas toimintamalli myös Saimaan ammattiopisto Saimossa.

Työpaikkaohjaajakoulutusta kehitetään jatkuvasti. Olemme ottamassa käyttöön mm. valtakunnallisen koulutusmallin mukaisen ohjatun verkkokoulutuksen työpaikkaohjaajille. Ohjaan.fi -sivustolta löytyy myös itsenäisesti suoritettava verkkovalmennus työpaikkaohjaajien ja opetus- ja ohjaushenkilöstön tueksi. Työelämää informoidaan työelämässä oppimiseen liittyvistä käytänteistä, ohjauksen tuesta ja tulevista koulutuksista Sampon kotisivuilla Yrityksille-osiosta [Työelämässä oppiminen](#). Haku työpaikkaohjaajakoulutuksiin tapahtuu Sampon kotisivujen kautta.

Opiskelijat voivat suorittaa Saimossa perustutkintoihin kuuluvan valinnaisen tutkinnon osan Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen (5 osp) ja ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa voi suorittaa Työpaikkaohjaajana ja arvioijana toimiminen (30 osp) tutkinnon osan.

10. Tulevaisuuden pedagogisia kehittämistavoitteita Saimossa

Painetta on lisätä työpaikalla tapahtuvaa oppimista ja verkko-oppimista. Sampon kaikki koulutusalat määrittelevät tämän hetken jaon, miten alalla painottuu keskimäärin erilaiset oppimistavat (työpaikalla, simulaatio, oppilaitos). Koulutusaloilla luodaan tavoitteet oppimistavoille pohjautuen siihen, miten ePerusteissa olevat asiat opetetaan tai mitä vaihtoehtoja on toteuttaa opetusta ko. asioissa. Saimossa on tavoitteena vuoteen 2025, että perustutkintojen oppimisesta 50 % tapahtuu työpaikoilla tai työelämän kaltaisissa oppimisympäristöissä, 20 % verkossa ja 30 %

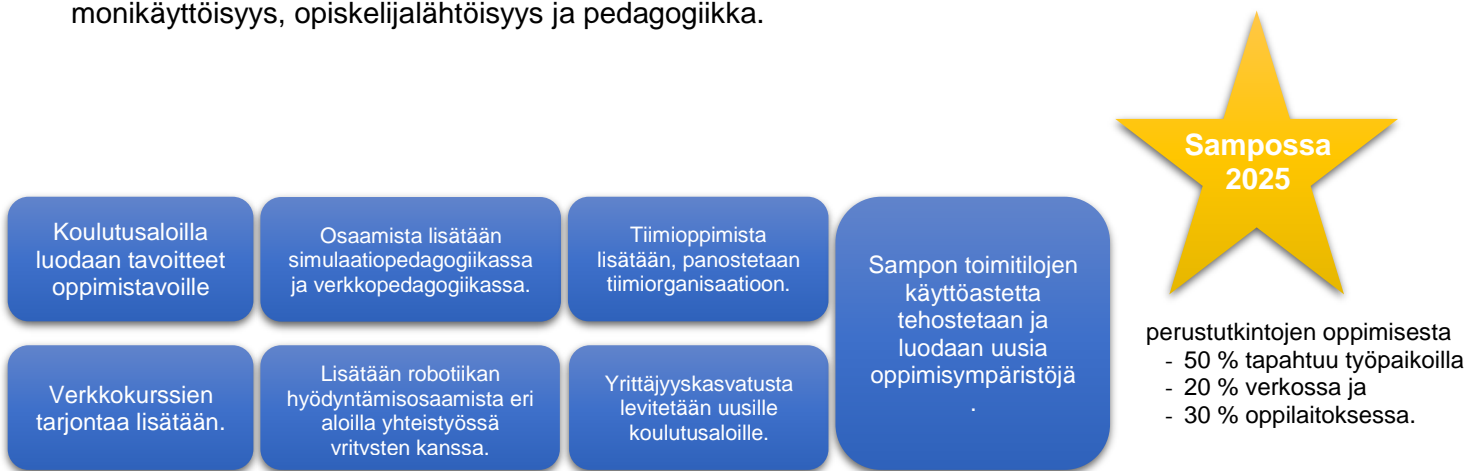
oppilaitoksessa. On huomioitava, että yksilölliset oppimisympäristöt tulevat lisääntymään entistä enemmän.

Tavoitteena on lisätä opettajien osaamista simulaatiopedagogiikassa ja verkkopedagogiikassa. Verkkokurssien tarjontaa lisätään. Lisätään myös robotiikan hyödyntämisosaaamista eri aloilla yhteistyössä yritysten kanssa.

Sampon henkilöstöstä 25 % vuosittain pyritään kouluttamaan lisää tiimioppimiseen. Tiimiorganisaatioon valmentamiseen panostetaan myös lähivuosina.

Yrittäjyyskasvatusta levitetään uusille koulutusaloille.

Sampon toimitilojen käyttöastetta tehostetaan. Tämä tarkoittaa sitä, että uusien oppimisympäristöjen rakentamisen osalta neliöt tulevat vähenemään aikaisemmasta. Uusien oppimisympäristöjen osalta Sampoissa on tavoitteena ympäristöt, joissa toteutuu oppiminen, monikäyttöisyys, opiskelijalähtöisyys ja pedagogiikka.

11. LÄHTEET

Innokkaasti edelläkävijänä. Kohti opetus- ja ohjaushenkilöstön uudistuvia identiteettipositioita. Parasta osaamista -verkostohanke 11/2018. Anu Raudasoja, Annukka Norontaus, Annukka Tapani ja Ritva Ylivero (toim.)

Institute for the Future & DELL Technologies 2017

Osaaminen 2035 Osaamisen ennakkointifoorumin ensimmäisiä ennakkointituloksia. Raportit ja selvitykset 2019:3 OPH

Ratkaisuja työn murroksessa. Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon 2. osa

Verkko-opettamisen käsikirja, Kalliala, 2002

<https://www.tyopedu.fi/videot/integratiivinen-pedagogiikka>

<https://tiimiakatemia.com/underground/jari-jolkkonen/>